

Skrevet af Frank Laursen (LAU)

Hedelykke, Randbølvej 51, Vandel

matr.nr. 2o Vandell

Det efterfølgende er en udvidelse til den beskrivelse af gården der findes på hjemmesiden: [historisk atlas.dk](http://historisk.atlas.dk)

1908

Hans Pedersen

Hans Pedersen var født 21/1 1881 som søn af gårdejer og sognefoged Peder Jensen Pedersen og hustru Hansine Johanne Marie Hansen, som ejede matr. nr. 2c Vandel, Skovgaard.

Hans Pedersen havde tre brødre
- Kristian Holger Pedersen, født 21/5 1879
- Aage Pedersen, født 24/1 1885
- Marinus Aksel Pedersen, født 8/4 1889.
Vi vender tilbage til disse brødre senere.

I 1905 overtog den ældste søn Kristian Holger fødegården Skovgaard og samtidigt udstykkedes herfra matr. nr. 2o af Vandel, som Hans Pedersen overtog og opførte ejendommen Hedelykke på i 1908.

Hans Pedersen giftede sig 17/7 1908 med Anna Marie Hansen Ravn fra Bjert i Eltang Sogn.

Anna Marie var flyttet til Randbøl Sogn allerede i 1906, muligvis som tjenestepige.

Af folketællingen af 1911 (opslag 85) fremstår familien således:

Hans Pedersen født 21/2 1881 i Randbøl, Husfader, Landbrug

Anna Pedersen født 6/5 1879 i Eltang, Husmoder

Hansine Ravn Pedersen født 27/5 1910 i Randbøl, barn

Helga Hansen Ravn født 23/5 1896 i Eltang, slægtning, tjenestetyende.

Anna Pedersen og Helga Hansen Ravn var søstre.

Ved folketællingen i 1916 (opslag 65) figurerer som ovenfor Anna Pedersen som husmoder og datteren Hansine som barn.

Men Hans Pedersen fremgår ikke af skemaet, hvorimod dennes broder Aage Pedersen født 24/1 1885 ses boende på Hedelykke som bestyrer.

Der ses ikke hvor Hans Pedersen befinder sig. Måske var han indkaldt til sikringsstyrken på grund af 1. verdenskrig. I så fald har han hørt til de ældre årgange. Men dette er kun et gæt.

Tyra Helga Hansen Ravn findes heller ikke nævnt under Hedelykke. Dels var hun ude at tjene på Vandel mark, dels giftede hun sig med den tredje broder til Hans Pedersen, Marinus Aksel Pedersen født 8/4 1889 i Randbøl kirke 27/10 1916.

Parret slog sig ned på matr. nr. 1e af Hofmannsfeldt og 2p af Vandel, som ligger som nærmeste nabo mod syd for føromtalte Skovgaard.

Denne ejendom havde Aksel Pedersen overtaget fra sin far Peder Jensen Pedersen, som havde ejet ejendommen siden 1881.

Den 19/3 1919 fik parret tvillinger, to drenge.

De blev døbt i hjemmet samme dag og fremstillet i Randbøl Kirke 18/5 1919 som Egon Ravn Pedersen og Viggo Ravn Pedersen. Vi vender senere tilbage til Egon og Viggo.

Helga og Aksel Pedersens bryllupsbillede fra 1916. Foto ved Lokalarkivet i Vandel.

Ejendommen i Hofmannsfeldt hvor Helga og Aksel Pedersen bosatte sig i 1916 set fra nordøst.

Stuehuset og den sydlige længe, som ses i baggrunden findes endnu. Foto ved Lokalarkivet i Vandel.

Ved folketællingen for Vandel i 1930 beskrives beboerne på Hedelykke således:

Matr. nr. 2o og 12b.

Pedersen, Hans født 21/2 1881 i Randbøl, husfader

Pedersen, Anna Marie født 6/5 1879 i Eltang Sogn, husmoder

Pedersen, Sinne Ravn født 27/5 1910 i Randbøl, husassistent.

Heraf kan udledes, at Hans Pedersen i årene op til 1930 må have tilkøbt en del af arealet matr. nr. 12b af Vandel, som ligger nordvest for ejendommen. Vi har ikke flere detaljer om dette køb.

Man bedes bemærke at datteren Sinne Ravn Pedersen ikke benævnes ved sit fødenavn Hansine. Hun beholdt sit Sinne livet igennem og var kendt som sådan. Hun blev senere gift med Andreas Eg og sammen drev de ejendommen Egelykke øst for Ny Nørup i mange år. Andreas Eg var i øvrigt med til at udgrave den berømte Ravingbro i 1970'erne. Sinne Eg døde 12/9 2004 94 år gammel. Hun ligger begravet på Nørup Kirkegård på familien Egs familiegravsted.

*Anna Pedersen ved rokken. Årstal ukendt.
Foto ved Lokalarkivet i Vandel*

*To fotos fra Lokalarkivet i Vandel af Hedelykke.
Årstal ukendt. Bemærk at stalden med
stråtaget er udvidet på det nederste billede.
Hvornår dette er sket vides ikke.*

1944

Besættelsen.

Da den tyske værnemagt havde besluttet, at der skulle etableres en tysk militær flyveplads i området syd for Vandel, gik et omfattende arbejde i gang med erhvervelse af de berørte arealer og de mange landejendomme og huse der lå indenfor den kommende flyveplads grænser.

Dette skete efter et fastlagt mønster med bestemte procedurer og dokumenteret i standardiserede formularer.

I princippet var den danske stat, som på tyskernes vegne overtog de berørte ejendomme mod erstatning, men i praksis udført af amterne, i dette tilfælde Vejle Amt.

De juridiske aspekter og udfærdigelsen af dokumenter, samt udredning af pengebeløb blev her i området varetaget af landsretssagfører Dr. Jur. Clausen, Jomfrustien 5, Haderslev.

Første trin var en besigtigelse af ejendommene med tilhørende skitsering og fotografering udført

af den tyske værnemagt ved Stellvertretende Baurat (Vicebyggningsinspektør) Hermann Sülling. Dette arbejde foregik i det sene efterår 1943.

I begyndelsen af januar 1944 modtog lodsejerne et beslaglæggelsesdekret fra Intendanten hos den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark på såvel dansk som på tysk, til fordel for den tyske Værnemagt, Generalen for Luftvåbnet i Danmark. Standarddokument.

I slutningen af januar 1944 tilskrev Vejle Amt de berørte lodsejere hvornår de skulle forlade deres ejendom, mange pr. 15. februar.

Dernæst fik de berørte lodsejere én for én besøg af en vurderings- og besigtigelseskommision, normalt bestående af den lokale sognefoged, en repræsentant fra Vejle Amt og en person fra den tyske værnemagt.

Herunder blev der "aftalt" med ejerne hvor meget der skulle stilles til rådighed for tyskerne og fastlagt en lejeaftale og pris for brug af ejendommene. Lejekontrakten var et standarddokument.

For en del af beboerne fandt disse besøg allerede sted fra omkring juletid 1943 og frem.

Der kunne klages over erstatningens størrelse til et vurderingsnævn, hvilket en del benyttede sig af, men i reglen uden virkning.

Et af de juridiske dokumenter var en såkaldt skødeklausul, som fastsatte, at de tidligere ejere af ejendommene havde tilbagekøbsret til dem, når krigen var slut, medmindre den danske stat bestemte at de skulle anvendes til offentlige formål. Det var tilfældet for alle de ejendomme, som lå indenfor det område, som senere blev til Flyvestation Vandel.

Efter krigen nedsattes en række afviklingskommisioner, som skulle rede trådene ud efter blandt andet sagerne om de beslaglagte

ejendomme.

Herfra kendes "Registrering Vejle og Ribe amter, Beskrivelse af flyveplads Vandel", hvoraf fremgår hver enkelt ejendoms status efter krigen og blandt andet hvor meget de daværende ejere fik tilkendt i erstatning. En kopi af denne beskrivelse forefindes på Lokalkarkivet i Vandel.

De originale papirer fra beslaglæggelsen af Hedelykke findes ikke. Ejendommen blev tildelt tysk nr. 98, hvilket blev malet med sorte tal på bygningerne.

Nedenfor vises kopi af et par af de standardformularer, som anvendtes i forbindelse med beslaglæggelsen af ejendommen.

Oversættelse.

Intendanten
hos den Øverstbefalende for
de tyske Tropper i Danmark. København, den 7. Januar 1944
(Bedarfsstelle)

Abt. IVa (III,6) An.: 61 n 16 Bn/Vandel By

Beslaglæggelsesdekret Nr. 731

i Medfør af Forordning af 4.9.1943 fra den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark vedrørende Beslaglæggelse af Bysninger og Grundstykker.

Den Dem tilhørende i V A N D E L B Y
Matr.Nr.: 2 ♦

Størrelse:
Belliggende Ejenden, landbrugsmæssigt Inventar (efter nærmere Overenskomst med Luftvåbnet) er i Henhold til § 1 i ovennævnte Forordning fra og med dette Dekrets Udlevering beslaglagt til Fordel for den tyske Værnemagt, Generalen for Luftvåbnet i Danmark.

De har at afholde Dem fra enhver Disposition over den beslaglagte Ejendom (jfr. § 2 i ovennævnte Forordning).

I Henhold til § 4 i ovennævnte Forordning har De Ret til at stille Krav om Godtgørelse eller Erstatning vil være at indseende til "Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager", Adresse: Vestre Boulevard 20, København, og skal indeholde nøjagtige Oplysninger om levende Udgifter til periodiske Ydelser, saasom Skatter og Forsikringer, og endvidere Oplysninger om Tab ved Aflydelsen af Ejendommens Udnyttelse, d.v.s. det Tab, der er begrundet i Bortfald af Indtægter som Følge af Beslaglæggelsen.

Godtgørelsens eller Erstatningens Fastsettelse sker ligesom hidtil i Overensstemmelse med de danske Bestemmelser om Friskontrol (jfr. det danske Indenrigsministeriums Bekendtgørelse af 1.12.1942) ved Generalen for Luftvåbnet i Danmark.

I Tilfælde af, at Inventar overtages, skal De opstille en Inventarfortegnelse i 2 Eksemplarer, hvilken Fortegnelse vil være at medunderskrive af Dem.

Remningen af de beslaglagte Ejendomme vil blive gennemført inden

Det nøjagtige Remningstidspunkt vil blive fastsat af Generalen for Luftvåbnet i Danmark.

For Rigtigheden:
Underskrift:
Oversattemeister

(sign.) Dr. Dreessen.

VEJLE AMT.

Vejle, den 31. Januar 1944.

Journ. Nr. X V 2172/43.

Man beklager at maatte gøre Dem bekendt med, at den tyske Værnemagt i en Dags Dato her modtaget Skrivelse har meddelt, at De skal have rammet Deres Ejendom senest den 15. Februar d.A.

Det tilføjes, at en Vurderingsforretning vil blive foretaget antagelig i Løbet af indeværende Uge.

M. Lentin-Wieding
ost.

Dr. jur. Clausen
Landsretssagfører

Telefon Nr. BSHK 3548.

HADERSLEV, den 22. Febr. 1944.
Jomfruallé 5

Idet jeg herved fremsender Udkast til Kontrakten med Værnemagten, skal jeg anmode Dem om at underskrive Kontrakten sammen med Deres Hustru, samt at lade Deres Underskrift bekræfte af to Vitterlighedsvidner paa Hovedkontrakten. Kontrakten over Løsesret skal ogsaa underskrives af Dem og Deres Hustru, med det behøves ikke at Underskriften bekræftes af Vitterlighedsvidner. Hovedeksemplaret af saavel Ejendoms- som Løsesretkontrakten bedes De straks tilbagegive til mig, og de 75 % af Kontraktesummerne bliver Dem ogsaa straks tilsendt. De medfølgende Genpartier er til Dem.

Med Høflighed
Dr. jur. Clausen

Af "Registrering Vejle og Ribe Amter, Beskrivelse af flyveplads Vandel" beskrev afviklingskommissionen efter krigen ejendommen Hedelykke således:

Matr. nr. 20 Vandel Tysk nr. 98

Areal 119992 kvm.

Ejer Hans Petersen Beløb 32.880 kr.

Landbrugsejendom (250 kvm) Ombygning, stærkt slid

2-længet, stuehus udv. hvidt Cementtagsten, anvendt til

Kontor, mishandlet. Gulve af-Slidd.

Centralvarmekomfur ned-

Revet, alm. centralkedel opsat i Bryggers.

Udlænger ombygget til

Belægning. Skur i haven (3x7m) Have ødelagt.

Ubeboet.

Udsnit af afviklingskommissionens kort fra 1945 over området ved Hedelykke, som her er angivet som nr. 27 på matr. nr. 20. Kopi fra Lokalarkivet i Vandel.

Da Anna og Hans Pedersen flyttede fra Hedelykke på grund af beslaglæggelsen, bosatte de sig i Balle ved Bredsten.

Da afviklingskommissionen havde færdiggjort sit arbejde, blev Hedelykke frigivet og den indgåede tilbagekøbsklausul kunne udnyttes af de tidligere ejere.

Hans Pedersen overdrog imidlertid

tilbagekøbsretten til sin broder Marinus Aksel Pedersen, som ikke tilsvarende kunne benytte sig af sin tilbagekøbsret, idet hans ejendom i Hofmannsfeldt lå i det område, som den danske stat havde planlagt til brug for den kommende danske militære flyveplads.

1947

Marinus Aksel Pedersen.

Med hjemmel i den overtagne tilbagekøbsret, købte Aksel Pedersen Hedelykke i 1947.

Som tidligere nævnt bestod familien af Aksel, hans hustru Helga, samt tvillingerne Egon og Viggo. Om Egon og Viggo, der nu var 28 år, boede hjemme vides ikke.

Aksel Pedersen og familien havde under krigen opholdt sig i omegnen af Ejstrupholm. Her var Egon Pedersen kontrolassistent.

1954

Helga Pedersen.

Ved Aksel Pedersen død i 1954 overtog hans enke Helga ejendommen, indtil hun i 1961 overlod den til Egon og Viggo Ravn Pedersen i fællesskab.